

ORIENTERINGSSAK - FORELØPIG FORSLAG TIL NEDKLASSIFISERING AV KOMMUNALE VEIER

Saksnr	Utval	Møtedato
	Teknisk utval	30.08.2018
	Formannskapet	18.09.2018

1. Bakgrunn

Denne saken blei først lagt fram for teknisk utvalg den 6.10.2016. Saken blei sett på sakskartet til formannskapet den 18.10.2016 men trekt i møtet på grunn av ønske om avklaring på Rogaland fylkeskommune sin arbeid for å omklassifisere fylkesveier. Fylkeskommunen har stilt sitt arbeid i bero. Tysvær kommune har nå under utarbeiding Hovudplan for kommunale veier. Dette er en plan for forvaltning- drift- og vedlikehold av kommunens veier. For denne planen sin del er det ønskelig at spørsmålet om nedklassifisering er avklart.

For å komme videre i prosessen med nedklassifisering av kommunale veier legger rådmannen nå saken frem på nytt. Etter at orienteringssaken er behandla i teknisk utvalg og formannskapet vil rådmannen legge fram politisk sak til behandling. I forbindelse med formannskapets behandling vurderer rådmannen å legge opp til befaringer.

Tysvær kommune har drifts- og vedlikeholdsansvar for ca. 124 km kommunale veier. Av dette utgjør andelen kommunale veier utenfor regulert område ca. 57 km. I denne saken blir det gitt en foreløpig vurdering av hvilke veier utenfor regulert områder kommunen fortsatt bør ha ansvar for. Saken er en del av en samla plan for kommunens eiendomsmasse. Veier som etter rådmannens vurdering kommunen ikke lenger bør ha ansvar for, vil rådmannen foreslå nedklassifisert til privat vei. Å nedklassifisere vei vil bety at private oppsittere og rettighetshavere overtar vedlikehold av veien.

For om mulig få ytterligere innspill, og sikre god politisk forankring velger rådmannen å først fremme et foreløpig drøftingsutkast i form av en orienteringssak for så fremme politisk sak i etterkant.

En viktig begrunnelse for å nedklassifisere kommunale veier er kommunens behov for å prioritere lovpålagte oppgaver og redusere veksten i utgifter til drift og vedlikehold av veier. I tillegg vil det være viktig å sikre ordninger som kommunens innbyggere opplever som rettferdige og balanserte.

Når kommunestyret har behandlet saken om nedklassifisering, vil rådmannen fremme forslag til vedlikeholdsplan med strategi- og tiltaksplan for kommunale veier. Fylkeskommunen har sommeren 2016 sendt på høring forslag om å nedklassifisere over 90 km med fylkesvei til kommunal vei. Forslag til vedlikeholdsplan må ta opp i seg endelig utfall av fylkeskommunens forslag.

2. Aktuelle lovbestemmelser

Veiloven, LOV-1963-06-21-23, §1 definerer hva som er offentlig vei. En offentlig vei defineres som en vei eller gate som er åpen for allmenn ferdsel, og som vedlikeholdes av det offentlige. Det er videre et krav at kommunale veier skal føres opp i et register, §52, ny §. Kommunale veier blir registrert i en egen veidatabase. Kommunen er etter §9.2 veimyndighet, og kan bestemme hvilken standard veiene skal ha.

Kommunestyret kan etter §7.3 fatte vedtak om at kommunal vei skal legges ned/nedklassifiseres til privat vei. Dette innebærer at veien må være tatt opp som kommunal vei, jfr.§5.2. Det er ikke et krav om opprusting av kommunal vei før den kan bli nedklassifisert. Når vedtak om nedklassifisering er gjort, blir vedlikeholdsansvaret overført til grunneiere og brukere av veien, §54.1. Det skal etter §55 etableres et veilag. Vedlikeholdsplikten er knyttet til bruken av veien, og ikke til eierskapet.

Et vedtak om å ta opp privat vei som kommunal vei, regnes som en politisk beslutning og ikke som et vedtak etter forvaltningsloven, LOV-1967-02-10-00. Av dette følger at en også kan anse et vedtak om å nedklassifisere kommunal vei som en administrativ eller politisk beslutning. Konsekvensen av dette blir at kommunestyrets vedtak ikke kan påklages etter forvaltningslovens § 28 flg. Prinsippet om forsvarlig saksbehandling gjelder fortsatt, og saken må undergis en grundig behandling. De som blir berørt må få øve innflytelse på saken. Kommunen har derfor på kommunens nettsider lagt ut en oversikt med kart som viser aktuelle veier. Det er også satt inn en kunngjøring i Haugesunds Avis og Tysvær bygdeblad. Det er gitt en 4 ukers frist for å gi merknader.

3. Kriterier for kommunale veier

Tysvær kommunestyre vedtok i sak nr. 22/15 kriterier for kommunale veier. Saken gjelder bare kommunale veier utenfor regulert område. Saken åpner for at veier som ikke oppfyller kriteriene kan bli nedklassifisert til privat vei. Kriteriene bygger på en rimelighetsvurdering hvor mer ansvar blir lagt på bolig-, hytte- og næringsdrivende.

Følgende kriterier ble vedtatt for at vei kan bli omklassifisert fra kommunal vei til privat vei:

1. Veien fører ikke til område for allmenn ferdsel.
 2. Det er mindre enn 10 bolighus knyttet til veien. Bolighus på gårdsbruk skal kunne regnes med i dette tallet.
 3. Veien er mindre enn 1500 meter lang.
 4. Veien er i hovedsak nyttet til hytte- og fritidsboliger.
 5. Veien er i hovedsak nyttet til fremdrift av skogsvirke.
 6. Veien er i hovedsak tilkomstvei for privat næringsvirksomhet.
 7. Veien har ikke standard etter regler for kommunal vei i Tysvær kommune 1).
 8. Vintervedlikehold av kommunale veier. Kommunestyret kan vedta at brukere av kommunal vei skal ha vintervedlikeholdet av veien.
- 1) Jfr. også retningslinjer for veier i Tysvær kommune vedtatt i kommunestyret 19.03.2013, som sier hvilken standard kommunale veier i Tysvær skal ha. Retningslinjene er lagt som vedlegg til saken.

4. Vurdering av aktuelle veier

Etter en gjennomgang av de kommunale veiene har rådmannen gjort en vurdering av hver enkelt vei ut fra kriteriene nevnt ovenfor. En oversikt over hvilke veier dette gjelder ble annonsert bl.a. i Tysvær Bygdeblad og Haugesunds Avis sommeren 2016. Høringsfristen ble satt til 11.07.2016.

Oversikten over aktuelle veier er tatt med nedenfor:

- 1 Romsalandsvegen
- 2 Straumsvegen
- 3 Hålandsvegen
- 4 Yrkjesvegen
- 5 Espeviklia
- 6 Silgjerdalen
- 7 Muslandsvåg (til nedlagt butikk)
- 8 Bjellandsveien
- 9 Alvstveit (Hindervåg)
- 10 Støla
- 11 Baustadvegen
- 12 Aksland

- 13 Stuvikneset, Nedstrand,
- 14 Dalavegen,
- 15 Leirå
- 16 Erland, forblir kommunal vei
- 17 Skogøy
- 18 Hervikvegen
- 19 Skoglandsvegen
- 20 Sandbekken
- 21 Sundfjør (gamlev. langs E39)
- 22 Sundfjør, ned til kaien
- 23 Vatnem
- 24 Sandvik (Kårstø)
- 25 Brattestø
- 25 Haugsnes
- 26 Hersdal
- 27 Brekke
- 28 Vei til Susort kai

Ved fristens utløp, den 11.07.2016, var det kommet inn 21 merknader innen fristen og noen etter fristen, jfr. vedlegg. Alle merknader/innspill er foreløpig vurdert i denne saken. Antall bolighus med fastboende vil bli ekstra kvalitetssikret før det blir fremmet politisk sak.

Romsalandsvegen:

1 merknad. 1 person mener at siste del av veien må forbli kommunal.

Rådmannen sin kommentar:

Siste del av veien er på ca. 460 meter og antall hus er færre enn 10 stk. Veien bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Straumsvegen:

6 merknader. 8 personer mener at siste del av veien må forbli kommunal. De mener at saken om nedklassifisering er dårlig begrunnet, og at kommunale veier gir en sikkerhet for de som bor utenfor tettbygd strøk. En nedklassifisering er et tilbakeskritt for velferden.

Rådmannen sin kommentar:

Siste del av veien er på ca. 330 meter og antall hus er færre enn 10 stk. Veien bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Hålandsvegen:

3 merknader. En merknad på vegne av beboere langs veien. Veien er bratt og smal. Store problemer og negative konsekvenser dersom vintervedlikeholdet blir overlatt til brukere av veien. Det er veterinærtjeneste i enden av veien.

Rådmannen sin kommentar:

Veien gir adkomst til allmenn ferdsel, tursti til Ørnen. Rådmannen foreslår derfor at veien forblir kommunal vei, men at vintervedlikeholdet overføres til brukere av veien, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Yrkjesveien:

1 merknad. Kommunen må sikre fremtidig allmenn bruksrett til vei og kai. Gjelder også rett til parkering og adkomst til fortøyningsfester. Hele veien frem til kaien må forbli kommunal.

Rådmannen sin kommentar:

Kommunestyret vedtok i sak nr.47/16 å nedklassifisere Yrkje kai til privat kai. Hele veien ned til Yrkje kai er på 950 meter. Når nå kaien er nedklassifisert, ser rådmannen det som naturlig at siste del av veien, ca. 180 meter, blir nedklassifisert til privat vei. Kommunen har mottatt merknader til forslaget om nedklassifisering fra fiskerlag og brukere av siste del av veien. Alle er opptatt av at adkomsten til kaien må bli sikret for allmennheten. Rådmannen vil likevel foreslå at siste del av veien blir nedklassifisert, og at brukere blir ansvarlig for vedlikeholdet. Kommunen beholder eiendomsretten til veigrunnen. Det bør etableres et veilag, jfr. veilovens § 54,§ 55.

Silgjerdsdalen + arm til Silgjerd:

1 merknad på vegne av 27 personer som bor langs veien. Veien må forbli kommunal. Veien fører til områder med allmenn ferdsel. 13 stk. bolighus er tilknyttet veien.

Rådmannen sin kommentar:

Rådmannen har foretatt vurderingen om privatisering ut fra at det er færre enn 10 bolighus langs veien. Veien bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Bjellandsvegen:

1 merknad på vegne av 19 personer som bor langs veien. Veien ble kommunal for 60 år siden. Et sterkt ønske om at veien forblir kommunal. Privatisering av veien er et virkemiddel for å få fart på fraflyttingen langs Bjellandsveien. Ønsker heller tiltak som kan anspore til tilflytting.

Rådmannen sin kommentar:

Hele veien er på ca. 885 meter og antall hus er færre enn 10 stk. Veien bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Alvstveit (Hindervåg):

1 merknad på vegne av grunneiere av veien. Veien må forbli kommunal. Blir flittig brukt ifm. utflukter, til badeplass og ridning, av elever ved Tveit videregående skole, sykkelløp, til turløyper.

Rådmannen sin kommentar:

Rådmannen finner det naturlig at ca. 1.620 meter vei blir nedklassifisert til privat vei, fra veikryss til Alvstveit. Det er 10 stk. hus tilknyttet veien. Det vises til kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Stuvikneset, Nedstrand:

1 merknad. Merknaden gjelder del av privat vei som ligger på kommunal grunn. Merknaden gjelder derfor ikke saken direkte.

Rådmannen sin kommentar:

Forslaget til privatisering gjelder ca. 52 meter vei inn mot «Norsybygget». Antall hus er færre enn 10 stk. Veien bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Skogøyvegen:

1 merknad på vegne av 18 personer. De ønsker på det sterkeste at veien forblir kommunal. Det er 10 hus langs veien. Veien blir brukt som tur og rekreasjonssted.

Rådmannen sin kommentar:

Hele veien er ca. 950 meter og antall hus er færre enn 10 stk. Veien bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Skoglandsvegen:

3 merknader på vegne av personer som bor langs veien. Veien må forbli kommunal. En privatisering vil gjøre det vanskelig å opprettholde bosetting. Veien kan bli stengt for allmenn ferdsel. Veien ble bygget med tilskudd fra det offentlige, og med egeninnsats fra grunneiere.

Dokumentasjon som viser avtalene som lå til grunn når veien ble bygget bør fremskaffes.

Fordeling av vedlikeholdskostnader til veien kan bli vanskelig. Flere av beboerne langs veien er eldre personer som har/kan få behov for hjelp fra kommunen. Standarden på veien må heves før kommunen vurderer å privatisere den.

Rådmannen sin kommentar:

Hele veien er på ca. 1.717 meter. Det er registrert færre enn 10 hus langs veien, og den bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

Brekke:

1 merknad. Spørsmål: Hvem eier veigrunnen? Kan en nedklassifisert vei bli stengt av grunneier?

Rådmannen sin kommentar:

Kommunen skal fortsatt være eier av veigrunnen, jfr. veiloven § 8.2. Nedklassifisert vei kan ikke bli stengt av grunneier. Brukere av veien må ta sin del av veivedlikeholdet. Veien er på ca. 325 meter, og antall hus er færre enn 10 stk. Veien bør derfor privatiseres, jfr. kriterier vedtatt i sak nr. 22/15.

1 stk. merknad gjelder for alle de aktuelle veiene:

Veiene må forbli kommunal. Tjenestetilbudet i grisgrendte strøk må opprettholdes.

5. Rådmannen sine foreløpige merknader og tilråding

Det er kommet inn mange merknader til forslaget om nedklassifisering av hele eller deler av kommunale veier utenfor regulert område. Merknadene er vedlagt saken. Engasjementet har vært stort fra de som bruker veiene til adkomst for bolig, fritidsbygg, fritidsaktivitet og næringsvirksomhet. Alle berørte ønsker at veiene skal forbli kommunal vei. I flere av innkomne merknader tas det til orde

for at nedklassifisering vil føre til fraflytting, redusert velferd, problemer med adkomst i vinterhalvåret dersom veivedlikeholdet overføres til private, veien kan bli stengt av grunneier, stopp i busstransport og renovasjon osv.

Det å ha gode veier der folk bor i kommunen er viktig. Men det betyr ikke at det er kommunen som skal ha ansvar for alt vedlikehold. Kommunen har hjemmel i veilovens § 7.3 til nedklassifisering av kommunal vei. I kommunestyresak nr.22/15 ble kriteriene for nedklassifisering vedtatt. Kriteriene er laget etter en skjønsmessig vurdering. Likebehandling av veier som er sammenlignbare i funksjon har stått sentralt. Det vil si at veiens funksjon i stor grad er bestemmende for veiens status. Rådmannen ser at nedklassifisering vil øke kravet til egeninnsats fra de berørte, men finner at dette er godt begrunnet i kommunens behov for å prioritere lovpålagte oppgaver og redusere veksten i utgifter til drift og vedlikehold av veier.

Rådmannen foreslår at 4 stk. veier fortsatt skal være kommunale, men at vintervedlikeholdet overføres til private. Dette gjelder veier som gir adkomst til turområder; vei nr. 3 Hålandsvegen, vei nr. 12 Aksland, vei nr. 16 Erland og vei nr. 20 Sandbekken, vedlikehold på bestilling om vinteren. Turaktiviteten er liten gjennom vinterhalvåret.

Dersom kommunen har eller får virksomhet som er avhengig av adkomst via vei som er nedklassifisert, må kommunen dekke sin andel av vedlikeholdsutgiftene, jfr. §54, §55, til veilaget etter bruksomfanget. Kommunen tiltrer/blir da medlem i veilaget. Dette vil være aktuelt for bla. veien til Støla.

Kommunestyret vedtok i møte den 21.06.16, sak 47/16 å nedklassifisere 6 stk. kommunale kaier til privat kai. Veiene direkte til kaiene ble også nedklassifisert. Dette gjelder for Odland kai, Hundsnes kai, Gismarvik kai, Muslandsvåg kai og Susort kai. For Susort kai ble den nedre delen av veien, ca. 100 meter, nedklassifisert. Yrkje kai ble også vedtatt nedklassifisert, jfr. rådmannens merknader til privatisering av siste del av veien før kaien.

Foreløpig konklusjon/oppsummering:

1. Tysvær kommune nedklassifiserer hele eller deler av kommunale veier til privat vei. Vedlikeholdet av veien overføres til brukere fra den 01.01.2019.

Dette gjelder følgende veier:

- a) Romsalandsvegen, siste del av veien privatiseres
- b) Straumsvegen, siste del av veien privatiseres
- c) Yrkjesvegen, siste del av veien privatiseres
- d) Espeviklia, hele veien privatiseres
- e) Silgjerdaldalen + arm til Silgjerd, hele veien privatiseres
- f) Muslandsvåg (butikk), hele veien privatiseres
- g) Bjellandsvegen, hele veien privatiseres
- h) Alvstveit Hindervåg, veien privatiseres fra veikryss
- i) Støla, veien privatiseres fra kirken
- j) Baustadvegen, hele veien privatiseres
- k) Aksland, siste del av veien privatiseres
- l) Stuvikneset, Nedstrand, veien til «Norsybygget» privatiseres
- m) Dalavegen, hele veien privatiseres
- n) Skogøy, hele veien privatiseres
- o) Skoglandsvegen, hele veien privatiseres
- p) Sundfør (kaien) hele veien privatiseres
- q) Vatnem, hele veien privatiseres
- r) Sandvik, Kårstø, hele veien privatiseres
- s) Brattestø, kommunal vei til nytt kryss
- t) Haugsnes, hele veien privatiseres
- u) Hersdal, siste del av veien privatiseres
- v) Brekke, veien privatiseres
- w) Vei til Susort kai, siste del av veien privatiseres

Veien til Leirå og Hervikvegen er kommunal vei.

Veien til Sundfør langs gamleveien langs E39 er privat vei.

2. På følgende kommunale veier blir vintervedlikeholdet overført til brukere fra den 01.01.2019:
 - a) Hålandsvegen
 - b) Aksland
 - c) Erland
 - d) Sandbekken. Kommunal brøyting på bestilling ved kommunale arrangement.
3. Tysvær kommune beholder eiendomsretten til veigrunnen etter at veien er nedklassifisert.
4. Tysvær kommune gir rådmannen fullmakt til å tiltre aktuelle veilag.
5. Tysvær kommune gir rådmannen fullmakt til å justere/si opp inngåtte kontrakter for veivedlikehold/brøyting.

Vedlegg

- 1 Førebels oversikt over kommunale vegar utanfor regulert område
- 2 Gjennomgang av dei kommunale vegane i Tysvær kommune
- 3 Hålandsvegen
- 4 Leirå
- 5 Erland
- 6 Hervik
- 7 Vei til Susort kai
- 8 Straumsvegen
- 9 Muslandsvåg (butikk)
- 10 Alstveit (Hinderåvåg)
- 11 Støla
- 12 Baustadvegen
- 13 Aksland
- 14 Stuvikneset (Nedstrand)
- 15 Sundfør (kaien)
- 16 Hersdal
- 17 Romsalandsvegen
- 18 Yrkjesvegen
- 19 Espeviklia
- 20 Silgjerdsdalen + arm til Silgjerd
- 21 Bjellandsvegen
- 22 Dalavegen
- 23 Skogøy
- 24 Sandbekken
- 25 Skoglandsvegen
- 26 Vatnem
- 27 Sandvik (Kårstø)
- 28 Brattestø, Haugsneset
- 29 Brekke
- 30 E39, Sundfør
- 31 Oppsummering, Veg som er foreslått nedklassifisert til privat veg
- 32 Merknader til nedklassifisering av kommunale vegar
- 33 Merknad Brattebø, Haugsneset